

SERIJA NAMEŠTAJA „INTERIOR ESSENTIALS“**FURNITURE SERIES „INTERIOR ESSENTIALS“**Kristina Savić, *Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad***Oblast – ARHITEKTURA**

Kratak sadržaj – Rad se bavi istraživanjem kulturno-istorijskih i socioloških okvira u okviru kojih se odvija život ciljane grupe, identifikacijom karakteristika koje su bitne za dizajniranje samih komada nameštaja kao i ispitivanjem uticaja dizajna na korisnost predmeta za određenog korisnika. Kao lajtmotiv i glavni „input“ brzo se nameću prenosivost, jednostavnost i rasklopivost. Nakon analiza, u skladu sa njihovim zaključcima, formirano je rešenje serije rasklopivog nameštaja koja podrazumeva esencijalni mobilijar za jednu osobu u pokretu i obuhvata dizajn čiviluka, stolice, police, otvorenog ormara i kreveta.

Ključne reči: Dizajn enterijera; mobilijar; rasklopivost; prenosivost

Abstract – The paper deals with research of the cultural and sociological framework within which the target group lives, identification of characteristics important for the design process, as well as the importance of design for the utility of furniture. Portability, foldability and simplicity are quickly identified as the main design inputs. The conclusions of this research were used as the basis of the design process that proposes a series of foldable furniture pieces for people on the move and includes a coat rack, chair, shelf, open wardrobe and bed.

Keywords: Interior design; furniture; foldability; movability

1. UVOD

Razvoj i usavršavanje industrijske proizvodnje omogućili su brzu, jednostavnu i pristupačnu proizvodnju nameštaja. I dok sa jedne strane masovna fabrička proizvodnja doseže svoj vrhunac, paralelno se, sa druge strane, stvara problem nepodesnosti tog nameštaja kao relativno skupe investicije u kontekstu sve većeg broja ljudi koji nisu vlasnici (i samim tim nevoljni za bilo kakav oblik investiranja) svog životnog prostora. Štaviše, u razvijenom svetu, ljudi iznajmljuju svoja staništa danas više nego u bilo kom drugom periodu u istoriji društva. Uprkos gotovo beskonačnim mogućnostima industrije, primećuje se povećana potreba ljudi za nameštajem koji će zadovoljiti potrebe ljudi koji su stalno u pokretu ili onih koji s vremenom na vreme menjaju mesto stanovanja. Zbog ova dva prilično nova fenomena, dolazi do potrebe za stvaranjem nameštaja koji se lako može transportovati i koji će korisnicima omogućiti da se osećaju „kao kod kuće“ gde god da se nalaze.

NAPOMENA:

Ovaj rad proistekao je iz master rada čiji mentor je bio dr Radomir Kojić.

2. NAMEŠTAJ I DIZAJN

Za uspešno projektovanje, bez obzira na to da li se radi o arhitekturi, enterijeru ili nameštaju, neophodno je detaljno se upoznati sa funkcijom i potrebama ili zahtevima projektovanog objekta. Isti slučaj je i sa nameštajem-fotelja i radni sto nemaju istu funkciju, pa postoji mogućnost i da će pristup njihovom dizajnu biti potpuno različit [1]. Razumevanje funkcije koju je potrebno ostvariti dizajnom utiče na izbor daljih istraživanja koja se mogu odnositi na istorijski, kontekstualni, konceptualni ili estetski aspekt, izbor materijala, oblikovanje forme...

U skladu sa tim, najpre je potrebno razumeti šta sam pojam nameštaja i dizajna nameštaja podrazumeva, kao i šta podrazumeva proces dizajna.

2.1. Pojam i proces dizajna nameštaja

Proces osmišljavanja novih komada nameštaja, od ideje do proizvodnja grafičkih priloga, smatra se dizajnom nameštaja. Ovaj proces podrazumeva razumevanje funkcije objekta koji se projektuje, izbor materijala, određivanje forme i prezentacije svega navedenog. Postoje slučajevi u kojima se dizajneri nameštaja bave i proizvodnjom (ili se proizvođači bave i dizajnom) [2]. U samom dizajnu često postoje naznake toga da li ista osoba projektuje i pravi nameštaj, budući da proizvođači imaju dodatno znanje, iskustvo, i razvijen sistem na osnovu kog postižu stabilnost, formiraju veze. U svakom slučaju, dodatno znanje o proizvodnji nameštaja i načinu na koji se materijali obrađuju i međusobno povezuju, može da utiče i na proces dizajna.

Na proces dizajna, osim svesti o njegovoj proizvodnji, utiče i umetnički, kao i estetski aspekt. Često dizajneri nameštaja (kao i dizajneri uopšte) imaju svoj prepoznatljiv stil, utemeljen u estetici, izboru ili kombinaciji materijala, odnosu prema dizajnu ili atmosferi koju teže da stvore. Postoje ikonični komadi mobilijara od kojih se pojedini više smatraju skulpturama nego nameštajem zbog nedovoljne funkcionalnosti za radnju za koju bi trebalo da budu namenjeni, ali su umesto toga nastali kao proizvod nekog drugog koncepta, koji se bazira na estetici, sociologiji, nekoj grani umetnosti ili predstavljaju rezultat eksperimentalnog istraživanja [3].

2.2. Proizvodnja nameštaja i njen uticaj na dizajn

Danas možemo da primetimo dve grane proizvodnje i dizajna nameštaja: prva podrazumeva luksuzni dizajnerski nameštaj, često korišćen kao statusni simbol, oličenje kvaliteta i stila, ali nepristupačan većini stanovništva. Drugu granu čini grupa pristupačnog, masovno

proizvedenog nameštaja. Ovom podelom uvidamo nedostatak namešta koji će zadovoljiti potrebe novonastalog sloja ljudi koji su zbog različitih razloga često u pokretu ili s vremena na vreme menjaju mesto stanovanja.

3. KULTUROLOŠKI KONTEKST

Kroz istraživanje su identifikovane dve grupe ljudi koje se suočavaju sa istim problem nestalnosti doma, ali to čine iz različitih razloga te su stoga obrađene ponaosob. Prvu grupu čine savremeni nomadi odnosno ljudi koji su se odlučili za život na putu u želji da se obogate što većim brojem životnih iskustava. Drugu grupu čine većinom mladi ljudi ili migranti koji zbog inflacije tržišta nekretninama u razvijenom svetu, nisu u mogućnosti da priušte vlastiti životni prostor već ga iznajmljuju i neretko menjaju u potrazi za boljim ekonomskim uslovima. Primetan je različit sociološki okvir unutra se ove dve grupe ljudi formiraju, ali oni dele i niz sličnosti zbog kojih zajedno predstavljaju ciljnu grupu ovog rada. I jedni i drugi se suočavaju sa problemom (relativno) čestih promena mesta stanovanja. Kao posledica toga investiranje u kvalitetan nameštaj predstavlja „bacanje para“ ako taj nameštaj nije u mogućnosti da ih lako prati u pokretu.

4. IDEJNO REŠENJE SERIJE NAMEŠTAJA

Zahvaljujući industrijskoj proizvodnji, nameštaj je danas dostupan svima u najrazličitijim formama, dimenzijama i materijalima. U skladu sa tim, i njegov kvalitet varira- od luksuznih dizajnerskih komada nameštaja koji se prenose sa generacije na generaciju, sve do jednosezonskih, vidno i svesno potrošnih. Kada je svaki zamišljeni proizvod moguće i izvesti, postaje relevantnije zapitati se šta je zaista potrebno savremenom čoveku i fokusirati se na proizvodnju nameštaja koji će moći da zadovolji specifične potrebe sadašnjeg društva.

4.1 Kriterijumi i koncept

Uprkos gotovo beskonačnim mogućnostima industrije, primećuje se povećana potreba ljudi za nameštajem koji će zadovoljiti potrebe ljudi koji su stalno u pokretu ili onih koji s vremena na vreme menjaju mesto stanovanja. Zbog ova dva prilično nova fenomena, dolazi do potrebe za stvaranjem nameštaja koji se lako može transportovati i koji će korisnicima omogućiti da se osećaju „kao kod kuće“ gde god da se nalaze.

Uzimajući u obzir kriterijume i svojstva koji su istraženi u ranijim poglavljima, odabrani su drvo i platno kao osnovni materijali sa 3D štampanim elementima na spojevima gdje bi neki klasičniji elementi bespotrebno komplikovali sklapanje.

Redefinisanjem formi nastalih od ova dva (tri) materijala, zahvaljujući njihovoj kompatibilnosti, stavlja se akcenat na logičnu upotrebu materijala i njihovih spojeva- štap otporan na pritisak i platno otporno na zatezanje otvaraju bezbroj mogućnosti za formiranje celine. Izborom ova dva materijala, dizajn se vraća na početnu tačku, i vraća u prvi plan upotrebljivost dizajna, u odnosu na njegovu (danas ne uvek funkcionalnu) formu.

Današnji način života obuhvata česte selidbe za veliki broj ljudi (pogotovo mladih). Neki ljudi se u određenom

prostoru zadrže svega nekoliko meseca pre nego što se zbog posla ili nekog drugog razloga sele u sledeći prostor. Pri opremanju takvog prostora neretko moraju da računaju da će im se „posrećiti“ tj. da će stanodavac opremiti prostor odgovarajućim mobilijarom, a ako to nije slučaj onda prostor opremanju jeftinim komadima nameštaja koji se u toku selidbe ostavljaju za sobom. Ova serija nudi rešenje za spomenuti problem u vidu seta kvalitetnih komada nameštaja koji čine dizajnersku celinu koja omogućuje korisniku da poseduje kvalitetan nameštaj sa kojim se za kratko vreme (potrebno za sklapanje) u bilo kom prostoru stvaraju osnovni uslovi za boravak. Međutim, glavna karakteristika ovog seta je da je lako sklopiv odnosno rasklopiv i da u svom rastavljenom obliku zauzima malo prostora (što je prevashodno posledica upotrebe platna za formiranje površinskih elemenata). Korisniku koji je često u pokretu ovakva serija nameštaja predstavlja isplativu, kvalitetnu investiciju kojom će imati formiranu sliku doma u koji god prostor se preselio.

U ovom slučaju, izabrano je da serija nameštaja obuhvaćena ovim radom u sebi sadrži esencijalni nameštaj za boravak jedne osobe u bilo kom prostoru, gde će korisniku biti omogućeno da odloži svoje stvari, sedi i čita, spava i ima prostor gde može da odloži lične potrepštine i garderobu. Elementi nameštaja za ovu seriju, u skladu sa tim, podrazumevaju čiviluk, stolicu, policu, krevet i otvoreni ormar.

4.2 Čiviluk „B knot“

Slika 1. Prostorni prikaz čiviluka

Čiviluk je komad nameštaja čija je osnovna funkcija kačenje stvari. Uglavnom se misli na slobodnostojeći element ili set kuka zakačenih na zid i koristi se za kačenje kaputa, jakni, kišobrana i šešira. Polazeći od tradicionalnog modela čiviluka, istraživanjem oblika,

funkcije i materijala i vodeći se sve vreme kriterijumima jednostavnosti i prenosivosti nastao je „B knot“.

„B knot“ je stalak za odlaganje odeće koji je dizajniran tako da može lako da se montira i transportuje. Sastoji se od tri horizontalna drvena štapa koji se postavljaju u krugova napravljene od kanapa i na svaki štap se postavljaju po dva platna. Korisnik može da prilagodi izgled čiviluka svojim potrebama, pa tako može da skine platna ukoliko želi odevne predmete da kači direktno na drvene elemente, a može i uz pomoć dodatnog štapa od platna da napravi ofinger.

Osnovna ideja za ovaj element mobilijara jeste da može da se koristi svaki dan umesto klasičnog čiviluka za odlaganje jakni, kišobrana, šešira, cipela, itd. Takođe, zbog jednostavnog sistema kačenja na vrata, „B knot“ može da se postavi u bilo koju prostoriju stana i da služi kao pomoćni stalak za odlaganje stvari. Napravljen je od lakih elemenata koji ne zauzimaju puno prostora kada čiviluk nije u upotrebi ili kada treba da se transportuje. Lako i za kratko vreme se sastavlja ili modifikuje prema potrebama korisnika.

4.3. Stolica „Čer“

Stolice i fotelje za odmor, često nazivane laundž stolicama (lounge chair) dizajnirane su tako da korisnik ima više prostora, kako bi se što udobnije smestio. Ovakve stolice su najčešće planirane za opuštanje i odmor, pa samim tim ne pretpostavljaju interakciju korisnika sa drugim ljudima ni drugim komadima nameštaja, osim eventualno klub stočića. One su orijentisane same ka sebi, i zbog toga najčešće mogu da budu proizvoljno orijentisane u prostoru.

Slika 2. Prostorni prikaz stolice

Najvažnije osobine koje stolica mora da ispuni su ergonomska prilagođenost funkciji i stabilnost. Kako je funkcija čitanje, telo bi trebalo da ima udobniji položaj, mogućnost pružanja nogu, mogućnost naslona za ruke i ugao između sedišta i naslona takav da prilikom čitanja vrat i kičma ne budu opterećeni.

Arhetipom stolice za odmor bi mogla da se smatra podesiva stolica na rasklapanje zvana ligeštul ili ligenštul (nem. liege- ležaljka, stuhl- stolica). Originalna forma ovakvih stolica se zadržala i do danas- sastoje se od drvene konstrukcije i platna, koje se prilagođava obliku tela korisnika, a moguće je podesiti nivoe sedenja na različite visine, i sklopiti stolicu kada se ne koristi. Zbog toga su ovakve stolice idealne za dvorište i plažu, a u svakom slučaju za odmor, čitanje, sunčanje...

Budući da za funkciju čitanja u zatvorenoj prostoriji nije potrebno sezonsko odlaganje stolice, u ovom slučaju nema potrebe ni da ona bude sklopiva. Inspirisana iskonskom formom ligeštula, projektovanu stolicu formira konstrukcija od drvenih štapova dve različite debljine i deo za sedenje od platna, koji se pod pritiskom prilagođava telu, čime se postiže dodatna udobnost.

4.4. Otvoren ormar „Misto“

„Misto“ predstavlja modularni sistem za odlaganje garderobe. Kao i kod ostalih delova ove serije, akcenat je na (ra)sklopivosti i prilagodljivosti.

U duhu serije i u skladu sa pređašnjim istraživanjem, za materijale su odabrani drvo i platno. U konstruktivnom smislu „Misto“ je moguće podeliti na noseći sklop i jedinice za odlaganje. Skelet ormara čine drveni štapovi visine 75 cm koje je moguće nastavljati jedne na druge, na tim štapovima se nalaze žlebovi na koje se kače plastični nastavci horizontalnih nosača. Ovakvim spojem se olakšava i ubrzava spajanje ormara. Sami horizontalni nosači, osim držanja konstrukcije, mogu da posluže i za odlaganje većih odevnih predmeta. Jedinice za odlaganje dolaze u dva oblika. Tip 1 je isti kao kod čiviluka i sastoji se od prostog platnenog romba sa rupama preko kojih se kači na drveni štap. Njegova osnovna namena je odlaganje manjih odevnih predmeta (složene majce, patike, čarape, donji veš, kišobran...). Tip 2 se sastoji od platnene trake koja se na oba kraja kači na mali drveni element pa se potom prebaci pomoću platna preko već spomenutih horizontalnih štapova. Na taj način se formira struktura slična ofingeru i osnovna namena ovog elementa je upravo da služi za odlaganje kabastijih odevnih predmeta (kaputi, jakne, sakoi...).

Slika 3. Prostorni prikaz otvorenog ormara

4.5. Polica „Blend“

„Blend“ je osmišljen kao sistem za odlaganje stvari koji će biti lagan, lako-sklopiv i u potpunosti prilagodljiv potrebama korisnika.

Pri dizajniranju ovog dela serije vodilo se računa o optimalnoj upotrebi što manjeg broja elemenata i njihovoj maksimalnoj iskorišćenosti. U skladu sa tim, jedan modul police se sastoji iz dva oslonca i jedne noseće površine. Oslonci su prosti drveni štapovi koji se ubuše u zid dok je noseća površina platneni valjak.

Takav oblik inherentno rešava spoj noseće površine sa osloncem (platno se prosto natakne na drvene štapove) i u isto vreme omogućava veliki stepen adaptibilnosti. Dodatna prednost izbora platna kao noseće površine je izbegavanje problema nivelisanja oslonaca police pošto platno poprma stabilnu konfiguraciju samo od sebe bez preteranog uticaja pozicije oslonaca. Zavisno od želja korisnika, platno se može opteretiti u jednom nivou – ako je potrebno da se odloži teži predmet, a moguće je i težim predmetom opteretiti donji pojas čime se zateže gornja zona što dalje omogućava odlaganje predmeta koji zahtevaju ravnu i krutu podlogu. Takođe je moguće opteretiti policu bez previše biranja i posmatrati kako se platno prilagođava trenutnom rasporedu optrećenja.

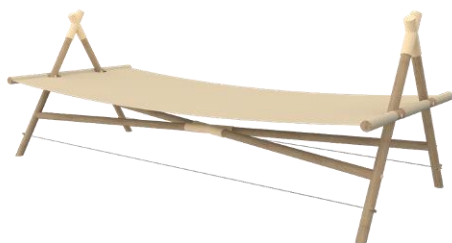
Kao rezultat dobijamo intrigantno međudejstvo fleksibilnosti i stabilnosti, talasastu strukturu koja se uzdiže i pada i time sa lakoćom stvara prostor za izlaganje omiljenih stvari.

Slika 4. Prostorni prikaz police

4.6. Krevet „Hamaka“

Krevet je komad nameštaja koji se koristi kao mesto za spavanje ili odmaranje i zahteva određeni vid potkonstrukcije na koji se postavlja dušek. Kako koncept elemenata materijala ove serije nameštaja podrazumeva drvene štapove i platno kao glavne elemente, dizajn kreveta je inspirisan „hammock“-om koji se prvobitno takođe koristio za spavanje.

Slika 5. Prostorni prikaz kreveta

S obzirom da je serija nameštaja „Interior essentials“ predviđena za ljude u pokretu, bilo je potrebno voditi računa da elementi od kojih je napravljen krevet ne budu previše teški niti veliki, da bi se mogli lako transportovati.

Krevet se sastoji od drvene konstrukcije i platna, koje je za razliku od „hammock“-a fiksirano za konstrukciju da bi se dobio osećaj stabilnosti i sigurnosti. Svi drveni štapovi su dužine do jedan metar i kada se krevet rastavi, svi štapovi mogu da se uviju u platno, čime se olakšava transport.

5. ZAKLJUČAK

Posmatrajući pravac razvoja društva i ekonomije postaje jasno da će klasična ideja doma biti izazvana u ne tako dalekoj budućnosti. Realna potreba za novim, prilagodljivijim oblicima stanovanja postoji i danas, ali zbog ustaljenih konvencija ta potreba često biva previđena. Bliži se trenutak kada će ljudi koji žive u prostoru čiji nisu vlasnici postati dominantna društvena kategorija i neophodno je spremati odgovor na njihove osnovne potrebe.

Seriya nameštaja „Interior essentials“ je formirana kao odgovor na potrebe ciljne grupe koje su utvrđene kroz istraživanje socioloških okvira unutar kojih su se spomenute grupe razvile. Potreba za domom i lepim životnim prostorom je inherentna ljudskim bićima i u kontekstu ovog rada je rafinirana kao potreba za funkcionalnim i lepim nameštajem koji će moći da isprati stil života njegovih korisnika. Osnovna ideja ove serije nameštaja jeste da se formira mobilijar koji će putovati sa svojim vlasnikom i omogućiti mu da formira prostor svog doma unutar bilo kog stana.

Fokusirajući se na rasklopivost, prenosivost i jednostavnost, dizajnirana je serija od pet esencijalnih komada nameštaja (stolica, polica, otvoreni ormar, krevet i čiviluk) koje vlasnik može lako da transportuje sa sobom prilikom selidbe i u svakom novom prostoru da formira prepoznatljiv enterijer.

6. LITERATURA

- [1] Fifty Chairs That Changed The World, Design Museum (London: Conran Octopus Ltd, 2009)
- [2] Jim Postell, Furniture Design (New Jersey: John Wiley & Sons Inc, 2012)
- [3] Nikolaus Pevsner, Pioneers of Modern Design (Harmondsworth: Middlesex, 1960)

Kratka biografija:

Kristina Savić rođena je 1993. godine u Novom Sadu. Osnovne studije arhitekture završila je 2017. godine na Fakultetu tehničkih nauka u Novom Sadu, na kom završava i master studije 2019. godine, smer Dizajn enterijera.